

I.Sygn. akt IV U 59/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Maja Snopczyńska

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016 roku w Ś.

sprawy z odwołania **K. L.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

w sprawie (...) roku

o odsetki od zasiłku chorobowego

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...) z dnia (...) roku w części dotyczącej odmowy wypłaty odsetek w ten sposób, że przyznaje powódce K. L. prawo do odsetek ustawowych od przysługującego zasiłku macierzyńskiego przyznanego decyzją z dnia (...) roku.

UZASADNIENIE

Powódka K. L. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...) roku odmawiającej jej prawa do wypłaty odsetek od przysługującego zasiłku macierzyńskiego za okres od (...) roku (...) roku i domagała się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do należnych jej odsetek. W uzasadnieniu podniosła, że pozwany niezasadnie odmówił jej prawa do przyznania świadczenia oraz nieprawidłowo dokonał oceny prawnej sytuacji powódki i stanowi to zawinienie pozwanego w opóźnieniu zapłaty.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł. W uzasadnieniu podniósł, że zasiłek macierzyński za okres od (...) roku do (...) roku został wypłacony powódce w dniu (...) roku, a więc z zachowaniem ustawowego 30 dniowego terminu.

W toku postępowania Sąd ustalił

następujący stan faktyczny :

Powódka była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w firmie Handel (...) na czas określony od dnia (...) roku do dnia (...) roku na stanowisku sprzedawcy. Powódka została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego od (...) roku.

W dniu (...) roku powódka urodziła dziecko.

Decyzją z dnia (...) roku pozwany stwierdził, że powódka nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia (...) roku. W uzasadnieniu decyzji pozwany podniósł, że całokształt

ustalonych okoliczności zatrudnienia powódki przez płatnika składek M. T. jednoznacznie wskazuje, że czynność prawna dokonana przez strony polegająca na podpisaniu umowy o pracę, była czynnością dokonaną dla pozoru.

Następnie decyzją z dnia (...) roku pozwany odmówił powódce prawa do zasiłku macierzyńskiego na dziecko urodzone w dniu (...).

Od decyzji pozwanego z dnia 27 maja 2014 roku powódka złożyła odwołanie, przy czym Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia (...) roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) oddalił odwołanie powódki.

Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 20 października 2015 roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...) roku w ten sposób, że stwierdził, że powódka K. L. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u M. T. od (...) roku.

W uzasadnieniu wyroku sąd odwoławczy stwierdził, że analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym przede wszystkim dokumentów pracowniczych oraz zeznań świadków i wiarygodnych wyjaśnień ubezpieczonej, pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że umowa o pracę zawarta (...) roku była wykonywana, a więc jej podpisanie nie było pozorne. Przedmiotowa umowa o pracę, mimo że podpisana już w momencie, kiedy powódka była w zaawansowanej ciąży, jest z punktu widzenia formalnego prawidłowa.

Decyzją z dnia (...) roku pozwany uchylił w całości decyzje z dnia (...) roku odmawiającą prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od (...) roku do (...) roku, przyznał powódce prawo do zasiłku macierzyńskiego na dziecko urodzone (...) oraz odmówił wypłaty odsetek od przysługującego zasiłku macierzyńskiego za okres od (...) roku do (...) roku.

Dowód:

- wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia (...). sygn. akt (...) wraz z uzasadnieniem oraz Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia (...). sygn. akt (...) wraz z uzasadnieniem znajdujące się w aktach sygn. (...)

- akta ZUS – w załączeniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym

Sąd zważył:

Odwołanie jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 77 poz. 512 ze zm.) płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków. Natomiast ust. 2 powyższego przepisu stanowi, iż jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na podstawie przepisu art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009 Nr 205 poz. 1585 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w

wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Bezspornym było, iż pozwany wypłacił powódce należny jej za okres od(...) roku do (...) roku zasiłek macierzyński w (...), dlatego też na gruncie przytoczonych regulacji prawnych, należało odpowiedzieć na pytanie czy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia należnego ubezpieczonej, było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r. (I UK 159/04, OSNP 2005/19/308) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż przepis art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi o okolicznościach, za które organ nie ponosi odpowiedzialności, a więc okolicznościach od niego niezależnych. Oznacza to, że niewystarczające jest wykazanie wyłącznie braku winy w odmowie wypłaty świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występowały żadne okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność jeżeli w chwili wydania zaskarżonej decyzji miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem. Po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wniosek. „Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa”. Dlatego też, dla stwierdzenia obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, w którym nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu. Podobne stanowisko przedstawił Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 7 października 2004 r. (II UK 485/03, OSNAPIUS 2005/10/147) w którym stwierdził, że „Do przewidzianego w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) wyłączenia obowiązku wypłaty odsetek nie jest wystarczające wykazanie, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia”. Oznacza to, że jeżeli organ rentowy wydaje bezprawną decyzję o odmowie wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, a w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, to opóźnienie nie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności w rozumieniu art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ponadto zgodnie z orzecnictwem, przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 kwietnia 2010 roku – I UK 345/09, OSNP 2011/19-20/257 „Organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego. W takim przypadku późniejsze wydanie prawomocnego wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przyznającego świadczenie i wpływ tego wyroku do organu rentowego nie mają znaczenia dla biegu terminu do wydania decyzji, od upływu którego ubezpieczonemu przysługują odsetki (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) (...)”.

Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 29 listopada 2012 r., III AUa 110/12, wskazując, że jeżeli organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem Sądu, liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek. Podobnie stwierdził Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyjaśniając - że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUa 638/12).

W niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom pozwanego, do niewypłacenia powódce świadczeń w terminie, doszło na skutek okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Za całkowicie chybione należy uznać twierdzenia pozwanego, iż ostatnią okolicznością w sprawie niezbędną do ustalenia uprawnień powódki, był wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia (...) roku w sprawie (...)

Z analizy akt sprawy wynika, iż płatnik składek M. T., od dnia (...) roku zgłosiła ubezpieczoną do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Jednakże organ rentowy, zakwestionował fakt podleganiu przez ubezpieczoną obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek – do czego miał oczywiście prawo – i decyzją z dnia (...) roku stwierdził, iż powódka nie podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. Jednakże w ocenie Sądu, mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia (...) roku brak było podstaw do tego, aby wydać w/w decyzję.

Wszystkie dokumenty umożliwiające organowi rentowemu ustalenie prawa do zasiłku macierzyńskiego w prawidłowej wysokości zostały przekazane Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wraz z wnioskiem o wypłatę zasiłku w dniu 20 lutego 2014 roku, ale organ wadliwie uznał, że powódka nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, wobec czego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję - w oparciu o te same dokumenty, które zostały uprzednio przedłożone organowi rentowemu. Wyrok z dnia 20 października 2015 roku jest prawomocny, a pisemne uzasadnienie tego wyroku w sposób ewidentny wskazuje na wydanie przez organ decyzji niezgodnej z prawem, naruszającej prawo, która w konsekwencji powyższego została zmieniona. W takiej sytuacji, to nie osoba ubezpieczona, lecz organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie należnych świadczeń. Stąd, na zasadzie art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, organ rentowy jest obowiązany do wypłaty odsetek od świadczeń z tytułu zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 9 lutego 2014 roku do dnia 7 lutego 2015 roku w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego.

Wobec dokonanych ustaleń, Sąd uznał odwołanie K. L. za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...) roku.